

نفسی هربرده ۱۰ غرورده .
منه لکی بوسته ایله . لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین ۵ دولار) .

اونه واعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسه
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلرینک مرجعی آقره مرلریدر .

حیات

هیا نه دایمیا ... دیبا رها میره هیا قاتلم ...
- نیجه -

اداره مرکزی :
آقره ده ، استانبول جاده سنده آقره
معارف امینلکی یانده کی داغره
استانبول بوروسی :
استانبولده ، باب عالی جاده سنده ۸۷ نوروده
داغره مخصوصه

۳ نجی جلد

آقره ، ۸ کانون اول ، ۱۹۲۷

صافی : ۵۴

صاحبه :

علم و مفکوره

مفکوره جیلکک بلکه اک مفکوره وی بر
مثلی اولارق طانیدیغ « ضیا کونک آلپ » ک بر
مطالعه سنی دایما خاطرلارم . برکون ، قالا بالق بر
مجلسده ، بزده علم حیاتک انکشاف ایتمه دیکندن ،
حقیقی معناسیله طالمرمز بولونمادیغندن بحث
ایدیلدیکی بر صیراده ، مرحوم دیمشدی که :

— بونک باشلیجه سبی ملی مفکوره دن
محرومیتدر . بر دفعه روحلرمزده بو آتش
یانسین ، اونک فیضی مملکتک محتاج اولدیغی
طالمری ده یتیشدیره جکدر .

ضیا ، بعض معارضلرینک حقسز اولارق
ادما ایتدکری وجهله ، هر هانکی بر مسئله نی یالکز
برجهه دن کورمکه اکتفا ایدن بسیط بر آدم
دکلدی . یالکز ، محیطی اوزرنده قوتله مؤثر اولاق
واطرافنده کیرک ایمانی دایما تقویه ایتک ایسته یین
هر مرشد کی ، ریاضی بر قطعیته حکملرینی ویرر ،
مخاطبلرنده یکی بر ایمان او یاندر مق ایستردی . قرون
وسطائی تلقیلری بیقمووه عثمانلیق موهومه سینه
صاپلانوب قالان صوفیه لره وزوپه لره قارش
عکس العمل یایمق ایچون ، مملکتده کی بوتون
فناقلری ، بوتون یوقسولقلری « ملی مفکوره » دن
محروم اولوشمزه عطف ایدردی . ایسته اوکون ،
اکثریت اعتباریله قوزمو پولیتارله مدرسه لیلردن
ترکب ایدن مجلسده او طرزده لسان قوللانمسنک
باشلیجه سبی ده بویدی . یوقسه ، چوق کنیش
معلوماتی و چوق شخصی کوروشلریله جدابر خارقه
اولان بو بویوک متفکرک ، اجتماعی تکاملک هر نوع
طالمرینی لایقیله قاورامامش اولماسی اصلا تصور
ایدیله مز .

ای دوشونوله جک اولورسه ، ضیانک
مطالعه سنده هر حالده بر حقیقت حصه سی بولماق
قابل دکلدیر : هنوز « ملیت » دویغوسنی دویما یهرق
ساده جه « امت » وجدانه ، « امت » شعورینه
مالک اولان اجتماعی بر هیئت ، تمامیه قرون وسطائی
بر تشکلدیر ؛ بویله بر تشکل ایچنده سربست
تفکرک موقعی یوقدر که اوراده عصری معناسیله
« علم » موجود اولایلسون . صوک زمانلره
قدر مملکت مزده « علم » و « عالم » دینجه ،
ساده جه دینی ماهیتده مدرسه بیلکیرلرینک و مدرسه
آداملرینک خاطره کله سی ، مثبت علملرک
هیچ موقعی اولمامه سی ، بوکا بر دلیل دکلیدر ؛
داها بر قاج سنه اولنه کلنجه جه قدر « شیخ الاسلامق »
تشکیلاتی قارشیسنده سربست دوشونمکه و بو
سربست دوشونجه لری تبلیغه امکان وارمیدی ؟
بو وضعیتده و بو ذهنیتده بولونان بر مملکتده عصری
علم تلقیسنک انکشافنه امکان اولامایه جنی ، عادتاً
بر متعارفه در . تورک ملتی آنجاق کندی ملیتی
ادراک ایتدکدن صوکرادر که حاکمیتی کندی
النه الدی و ملیت اساسلرینه دایانان بر « ملی
دولت » قورمغه موفق اولدی . بناء علیه ، مملکتده
عصری علمک انکشاف و ترقی سوده ، آنجاق
بوندن صوکراممکن اولایله جکدر . ایسته
بوشکلده دوشونوله جک اولورسه ضیا به حق
ویرمه مک قابل میدر ؟

تورک ملتک ، داها اسلامیتدن اولکی
زمانلردن باشلا یهرق ، بوکونه قدر فکر و صنعت
ساحه سنده یاپدینی ایشلر ، عمومیتله ظن
اولوندیغندن چوق فضله در . ماضیمزه طأد

آرکه اولوژی و تاریخ تدقیقاتک متنادی ترقیسی
سایه سنده ، اسلامیتدن اول اولسون ، اسلام
مدنیتی دائره سنده اولسون ، تورکک فکر
و صنعت حیاتنه هیچ بر زمان بیکانه قالمادیغی هرکون
داها قوتله آکلاشیلور : لا اقل بیک ایکی یوز
سنه دن بری تورکک ادبیاتی اولدیغی ، تورک خلق
ادبیاتک قومشوقوملر اوزرنده ایزلر بر اقدینی ،
اسلام معماریسی داخلنده تورک معماریسنک
مستقل و چوق قوتلی بر تکامل کچیردیکی ،
اسلام مدنیتک تشکله تورکک بویوک و فعال
بر رولی اولدیغی عادتاً متعارفه حکمنه کیرمشدر .
لکن ، بوتون بونلره رغماً ، جهان تاریخک
عمومی یورویشی اوزرنده ، تورکک ، ماده ،
بو معنوی رولله قیاس ایدیله میه جک قدر بویوک
بر تأثیری اولدیغی اونو تمامالی یز . تورکک مادی
و معنوی ساحه لرده کی بو تأثیرلرینی مقایسه ایدنجه
واصل اولدیغمز نتیجه شودر : تاریخک هیچ
بر دورنده معنوی قوتمز مادی قوتمزله متناسب
اولمامشدر ! یعنی ، فکر و صنعت ساحه سنده تجلی
ایدن معنوی قوتمز ، هر زمان ، سیاست و عسکرک
ساحه سنده کندی کویستره دن مادی قوتمز دن چوق
آشاغی قالمش ، اونکله متوازن صاییلما جق بر مرتبه به
اصلا یوکسه لمشدر .

بوراده بو حادثه نک سبیلرینی تحلیله قالدیشه جق
دکلز . نتیجه لرینه کلنجه ، صوک عصرلره قدر
تورکک مادی قوتی ایچون او قدر مضر اولمایان
بو موازنه سزلکک ، ایکی عصر دن بری چوق الیم
نتیجه لر ویردیکنی بیلیورز . بالخاصه بوکون ،
« علم » و اونک تطبیقاتندن عبارت اولان « ته قنیک » ،

انكار ايتك امكانى يوقدر . حتى بو ، بوتون جزا تشكىلاتى شذله علاقه دار ايدن برمسأله در. حاكك بر قرار و برمه سى ايپن كندى قناعى كافيدر ، دستورى اوقادار ياكش ده كيلدر . شوى اونوما . مالدركه : حاكم ، هر وقت يالكز بسط جزاوقعه لرى قارشيسنده قالمز . فعاليتى اشناسنده اويله مغلق وقعه لره تصادف ايدركه : يالكز كندى قناعيتك كافى كله ديكى بالذات حس ايدركه . بوكون دارالفنون مآذونى اولان حاكك ، علمك نتيجه لره قارشى كوزلرني قاپاماق مجبورينده درلر . بعض جناي وقعه لرده ، بروحيات متخصصك ويرديكي راپور ؛ « فعل » ي تنوير خصوصنده مهم بر رول ايشا ايدريلير . « بز جناي روحياته ، حاكك اصولى روحياته نه نسبتده مشغول اولورسوق ، « فعل » ك تنويرنى علاقه دار ايدن احتياجلى اوقادار قاورامش اولورز ، « فاقاط ينه اونوتولماليدر : روحيات متخصصك ويرديكي راپور ، « فعل » ك يالكز برجه سنى تنوير ايدريلير . بوراورلره استناد ايدركه « فعل » ي بوكون « شكل » ي ايله قيمتله نديرمك حاكك قاورايشنه عائد برمسأله در . جناي علملره واقف اولان حاكم ؛ « فعل » ايله « حكم » اراسنده كى مناسبلىر داها بويك برصابطله تعين و تثبته موفق اولاييلير . بويله برره فورمه احتياج واردر .

م . م . نرى

فرانسى مجموعى

ليرينبون — هر نسخه سينك مصاحبه ستوننده ليندبرعه دائر منقبر وار . معلوم موفقيتى قازانان طياره جى ، اوچ ميلون بشيوزيك مکتوب ، اون درت بيك پاك ، يوز بيك تلغراف آلمش . اكر كونده ايكي يوز مکتوبه جواب ويرمكه مأمور بريسنى دوشونورسك بوقادار مکتوب و تلغراف ايچون يتمش سنه لازم اولاجق ! مکتوبلرك يكرميده برى منظومدر . قادينلرك اكثريسى ازدواج تكليفنده در . برقاچ مکتوبده ليندبرغه قره سياحتى تكليف ايديبور . بحر محيطى كچك عزمنى قوه دن فله ايصال ايدن طياره جى ، عيى عزمى بوقادار مکتوب و تلغرافى جواب ويرمك مسأله سنده ده بيله بور . هيچ شهبه سز بو ، دكرى كچك ايشندن ده كوج برشى ! ... ژاق شاستنه « خارجى ايشلر » ستوننده برقاچ ديكتاتورك جهزه سنى و مملكتى كوسترييور : اسپانياده پريمودوريوه را ، بوكسك مأمورلردن ، اشرافدن ، قوربوراسيون ، ممثلرندن ... اولقى اوزره بر مجلس وجوده كتير مشدر . وظيفه سى ساده جه استشاريدر . هيچ بررئسپ اختلافنه مسامحه ايديله من . مجلس اعضالى ، منحصراً تكيك مشاهده لر عرض ايديله بيليرلر . تنظيم ايديلن متلارى ، حكومت ، هيچ بر زمان رأساً اعلان ايديله من . بناء عليه ، مجلس اوكنده مسئوله دكلدر . بواعبار ايله اسپانياده پريمودوريوه رانك ياپدينى شى ، اسكيدن موجود شكلى عصرى مدنيتك ضرورتلر نه انطباق ايتمش و كنجلمش برحاله كتير مكدرك . ايتاليه كلنجه ، موسولنى ضربه حكومتدن اولكى مبعوثلر مجلسنى محافظه ايتدى . حقيقت واساسده

نه اولورسه اولسون ، ظاهراً ايتالياده منتخب بر مجلس واردر . معافيه ايتالياديكاتورى ، مجلسده هر نوع مخالفتك اوكنه كچك تدبيرلى اولدن آلمشدر . روسيه ، ايتوآنيا ، پولونياده كى سياسى حياتده رول اوينايان شخضيتلرك چهره لريني چيزه ن (شاستنه) نك يازيسنى موسيقى به ، تيآترويه ، ادبياته متعلق مقاله لر تعقيب ايتكده در .

يقول روبرى . — بو تيره وى مجموعه نك صوك نسخه سنده مکتبى حياتى علاقه دار ايدن مشخص تودولر كورولوبور . باشى طيله قارشوسنده ديكسوز . لرك اوينادينى وظيفه دن بحث ايدلمكده در . (فكرلر و واقعه لر) ستوننده مکتبى محيطنده بايلماسى لازم قوتور ايتف تشكىلاتنه تماس ايديبور : قوتور ايتفچيلك شمدى مکتبده كنديسى ايچون مساعده ساحه آرمقده در مستقبل اتحادى ، شمديدن كنج دماغلره تلقين ايتلير . خاصة كوجوك جوجوه قوتور ايتف آكلتيليركن اونك برمغازه وير دكاندن تايا فرقى اولديغى ، چونكه مغازه و دكانده صنايش بايانك دائما كندى منفعتى آراشديرديغى ، قوتور ايتفده ايسه فردك دكل معشرك فايدا و منفعتى موضوع بحث بولنديغى آكلتاليدر . فرانسى قوتور ايتفچيلرينك صوك عقد ايديلن قولفره لرده (مکتبده قوتور ايتف - La coopérative à l'école) آدى بربروشورك نشرى دوشونولمشدر .

مکتب مسئله سنده آرتق سياسى و دينى بيطرفلى موضوع بحث اولايور . بوكونكى جمعيتك نصل عمومى منظره سنى اقتصادى چيركيلر تشكىل ايديبورسه ، او جمعيتك مکتبده ده عيى چيركيلرى ياشامق ، قوتور ايتف فعاليتنه ، مشترك استحصال و استهلاك مساعيسنه جوجوغى شيميدن تايس ايتك لازمدر .

مملكت مطبوعاتى

نورك جوموغى — حايه اطفال طرفندن شهرمنده نشر ايديلن « نورك جوجنى » ؛ كندى ساحه سنده موفقيتى آديلره يوزوبور . اون دردنجى صايسنده جوجوق خسته ، تيره سنده تعلق ايدن انجه و قيمتلى يازيلر وار . دوقتور رضاطاهر بك ، دوغومدن ، سوتدن كسيلنجيه قادار جوجوق باقمندن بحث ايتكده در .

عصر من ، جوجوق حضرنلرينك عصريدر . ده موقراسى ، بارينك وطنداش اولان بوكونك جوجوغنك او كا كوره تشديرلمسنى ايسته بور . جوجوه كوره تشكىلات لازم . امين شكرى بك ، غريده كى جوجوق قلوبلرينك ماهيت و فايداسنى آكلتيور . طبعى ايله مقاله صوكنده بوكى قلوبلرك بزده ده حصولى ديلين برتمنى قارشوسنده يز . كاظم نامى بك ، جوجوق تيره سنده اساس تشكىل ايدن جوجوق سوكيستدن بحث ايديبور . مرى ، هرشيدن اول صميمى بر جوجوق سوكيسى ايله محبوس اولاليدر . اسماعيل حقي بك ؛ دونكي تولو مؤسسارلك براقدينى جامع ، مدرسه ، عمارت كنى بنارك جوجقلره مخصوص ايش اوداسى اولاييله جكنى ، بورالرده

كوجوك بر غدا ، سرمايه سز بر صنعت ايله كيمسه سز جوجقلرك حيات آدمى اولارق . حايه آتالييله جكنى آكلتيور . فقط هر دوشونجه و نظريه كى ، بوشكده تطبيقى اوقدر قولاي اولسه كركدرك . مقاله صاحبي حايه اطفالى ، بويله بر تشبته تشويق ايدبور . « نورك جوجنى » مملكت مطبوعاتك كزنده بر عنصريدر . مسلكى محور اطرافنده بر علم ، بر ادبيات ، بر موسيقى تعقيب ايديبور . صحيفه لرده هر بازى جوجوق ايله علاقه دار . جوجو شعورلى ، سيسته ماتيك بر اشريات صاحبي اولان رفقه مزه اوزون عمرلر و موفقيتلر نى ايدرز .

طهر — موله نك (خلق) نده محيطى علاقه دار ايدن تدقيقلر كورمكده يز . صوك نسخه لرك برنده عمومى نفوسه يازيلما مسئله سندن صوكرا اورتيره چقان زراعى نفوس قيدى نك اهميتى آراشديريلدور . عدد منى بيلمك نه قادار ضرورى ايسه جفتنرك ، جوجوغنك مقدارى بيلمكده اوقدر الزمدر .

خلق ، ديكر بر نسخه سنده موله نك اقتصادى حيات ايچون برآن اول بايلماسى لازم بولارندن بحث ايدبور . حكومت بولارمنه اهميت ويرمكده در . فقط بو ، جوجو اوزون و فضله زمان ايسته بور . بزم نقطه نظرمنه كوره ، بولارمن قومانيالره احاله صوزنيله ياپديراليدر . مقاله محجرينك بوراده كى قومانيا قيدندن نه ي افاده ايتك ايسته ديكنى آكلت . بامابورز . أساساً ، نافع ، هر طرفده و على الاكثر ، بوللرى متعه دلره احاله ايتكده دكليدر ؟ ... (خلقى) ، محلى احتياجلى ايله ، منطقوى دردلره انديشناك كورمكدن متولد نمونيتمى قيد ايتك ايسته يز .

نورك تاريخ انجمنى مجموعى — صوك نسخه سى تاريخى تودولره چقدي . محمد ذكى بك پيرى محمد پاشانك حياتى تدقيق ايتكده در . پيرى محمد پاشا اولاً دولت آدمى ، ثانياً شاعر و شعرا جامعسى ، ثالثاً اخلاق افعالى اعتباريله بو تدقيقه موضوع تشكىل ايدبور . ابن الامين محمود كال بك عيى شكلده بر تدقيقى (محمد حقي پاشا) حقنده ، حسين حسام الدين افندى (منلا فنارى) حقنده ، ياپورلر .

مجموعه ده نجيح عاصم بكك انتهره مسسان برايكى صحيفه سنى كورولوبور . توركلرك آلدنه اسير بولونان زامنه قارى ، ١٢٠١ ده اوچنجى سليم زماننده استانبولدن بر بولونله مملكتى اولان بولونيه قاچم . بويله جه يز ، بالونجىلك تاريخنده استانبول ايله علاقه دار بر نقطه نك موجوديتنى آكلتيور . مجموعه نك صوكنده درت فورمله لى (عمده التواريخ) ترقه سى دوام ايتكده در .

خ . ا

مدير مسئول : محمد امين
استانبول — دولت مطبعه سى